

PROLETARIJATSKA NEKREJENI NAPLO

XXIII. évfolyam

Subotica, szombat 1922. augusztus 19.

224. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
"TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8—58, szerkesztőség 5—10

Előfizetési ár: negyedévre 90* —dinár

SZERKESZTŐSEG: Kralja Aleksandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Aleksandra-utca 1 (Lelbach-palota)

Tanév előtt

Nehéz szorongások, sötét gondok közt közeledik a tanév. Mi lesz megint? Állandósul-e tovább az az ideglenesség, amelyik az igazalom állandóságát s a félelem folytonosságát jelenti? Mi lesz a gyerekekkel, akiknek semmi köze sincs háborúhoz, békéhez, kisebbségi joghoz, akik politikával el nem roított ártatlanságukban azt merik hinni, hogy velük nem lehet meglakoltatni, hogy édes anyjuk milyen nyelven beszél s hogy az apjuknak milyen betűvel végződik a neve. Játsszának a nagyok háború után háborút, ha még nem tört meg kedvük, beszéljenek ők védelmi szerződésről s nemzetiségi egyenjogúsításról, de őket a gyerekeket hagyják tanulni. A kétszerkettő négynek nemzetközisége, a Pithagoras tételének internacionális érvénye ne szenvedjen sérelmet azáltal, hogy vannak gyerekek, akik még nem tudnak számul s vannak tanítók, akik nem tudnak a gyerekek anyanyelvén.

Ez azonban nem a gyerekek gondja egyedül. Az apák össze-rezzennek már, valahányszor annak érkezik híre, hogy rendezni fogják a magyar tanítás ügyét. Eddig az imperium változása óta, a legelső esztendő óta, mindig ködös bizonytalanság őrle meg a kezdődő tanévet. Senki soha nem tudta, hova kell be-iradni a gyerekeket, hol végez-hetnek iskolájukat s nem törik-e ket-tőbe az iskolai tanulmány. Az ellen nincs panasz, hogy nem volt elég rendelet. A baj az volt, hogy minden rendelet bizonyta-lanabbá tette a helyzetet, rende-zetlenebbé az iskolaügyet s aggo-dalmasabbá a jövőt.

A következő tanévre is, ugylát-szik állandó látogatónak iratkozik be az iskolákba az aggodalom és a szorongás. Az a két rendelet-tervezet, amiről eddig hallottunk, aligba alkalmas arra, hogy csök-kenesse a nehézsélelészési félelmet. Az egyik rendelettel a középisko-lák alsó két osztályának magyar párhuzamos osztályait szándékol-ták bezárítani. Ez a terv eddig nem valósult meg. De ki nyujt arra biztosítékot, hogy ezt az öt-letet is eltemették? A másik ren-delettervezet arról készült intéz-kedni, hogy kik iratkozhatnak be a magyar osztályokba. A tervbe vett szabályozás, amelyik az anya-nyelv és nemzetiség közé akar szakadékokat mélyíteni, hogy kis magyar gyerekek abba essenek bele, azokat a főtételeket akarja megszigorítani, amelyekről a párhuzamos osztályok megnyitása függ. Abban pedig nem lehet kétség, hogy a szigorító rende-lkezés végrehajtásának módja a megnéhezítést s a lehetetlenségig

fogja fokozni.

Ugy érezzük, nagyon emberi az a kérés: ne bántsuk politiká-ival a gyerekeket. A politika leg-yen a felnőttek kenyere, szóra-kozás, hite, harci eszköze, érvé-nyesüléshez segítő könyöke, de hagyja békében a gyerekek *ábécé-jét és egyszeregyét*. A gyerekeket neveljük fel, tanítsuk, oktassuk, adjuk nekik az emberi értele-örök kincseit s a hit örökégo vi-gasztalását, de a politika számára csak akkor foglaljuk le őket, ha előg erejük lesz, hogy védekezni is tudjanak ellene. Végtere a po-litika nem olyan, mint a himlő-oltás, hogy kötelezővé lehetne tenni minden tiltakozó akarat el-lenére is.

Ámbátor lehetne mást is mon-

Országos közlelmezési akció készül

A horvát jogpárt kilép a blokkból — A klerikális-párt szakadása

A drágaság elleni küzelem tegnapi nap folyamán újabb fázisához érkezett. A kormány üle-séin megszülettek azok az intéz-keések, melyek alkalmasak lesz-nek a legfontosabb szükségleti cikkek, a gabona és a tűzife árai-nak leszállítására. A teljes élelmis-zer kivételti tilalom elrendelését el-állott a kormány, minthogy a di-nár árfolyamára a kivétel meg-szünése kedvezőtlen hatást gyako-rolhatna. Erre különben sincsen szükség, a helyi gazdaságpolitika a kivétel ésszerű szabályozásá-ban és az ország szükségletének biztosításában láthatja csak a kér-dés megoldását.

A minisztertanács az erdőügyi miniszter referatuma után megál-lapította, hogy *elégendő kivogott tűzifa díl az ország rendelkezésére*, csak a szállítási eszközök hiánya okozza a fahányt. Megbizták *Sztánics* közlekedési minisztert, hogy sürgősen intézkedjék *elégendő vaggonról* és egyeznek meg a hajótársaságokkal is a szüksé-ges hajótér rendelkezésre bocsájt-ása ügyében.

Az élelmiszerek ügyében a már tegnapi ismertetett rendelkezések fenntartásával újabb intézkedése-ket határoztak el.

A *szir kivételti vámjutt* *előgar-monként 25 dinárra emelték*. Az er-ről szóló rendeletet már alá is írták.

Buza, liszt és egyéb élelmiszer kivétele tekintetében *Zserjav* szociálpolitikai miniszter felhatalmaz-ták, hogy a malomtulajdonosok és az exportörök egyesületeivel ánkötőt tartson. A kormánynek szándékában áll, hogy az *export-örököt kötelezi, hogy minden kivitt három vaggon után egy vaggonal-olcsó áron a közlelmezési rendelkez-zésre bocsássonak. A malomokat is bevonják a közlelmezési segélyak-*

dani. Lehette arról is beszélni, hogy van az alkotmányunk, van a védelmi szerződésnek olyan rendelkezése, mely a nemzetisé-geknek megadja azt a jogot, hogy középiskolákat állíthassanak fel. Áldozatkészség kellene, bölcs ki-tervelése a nagyszerű szándék-nak — s a magyar gyerekek is-koláztatását függetlenül lehetne tenni minden adminisztratív aka-dékoskodástól s konstitutív po-litikai szemponttól. De hát mikor nő fel e csecsemő nemzetiség odáig, hogy iskolája legyen, pénz-e legyen, teremő áldozatkészsége s a hivatáshoz fölött elhatározó képessége legyen.

Mikor kezdjük már meg a sé-relmek meddő panaszolása helyett az alkotó munkát?

ciába. Hogy milyen módon, arról még nem döntöttek. A közlelmez-zési rendezésre sürgősen *szabály-zatot fognak kidolgozni*. A kormány egyébként újra áttanulmányozza az árdrágitásról szóló, a pénzügyi és vámtörvényeket, nehogy ren-delezései ezekkel ellentétbe jus-sanak.

Összeül a törvényhozó bizottság

Beogradból jelentik: Dr. Ribar hárlelnök a napokban visszaérke-zik Beogradba. Megérkezése után azonnal összehívják a törvényhozó bizottságot, hogy a szeptember közepéig elkezdhessen néhány fontos törvényjavaslatat. Szept-ember második felére ugyanis a szkupstina plénumát is összehív-ják, amelynek napirendjére a tör-vényhozó bizottság által már le-türgyalt törvényjavaslatok kerülnek Elsősorban a *tiszviselő törvény* veszik tárgyalás alá, azután sor-rendben a hadiképzések kifize-téséről szóló törvény fog követ-kezni.

A klerikális párt belső harcai

Ljubljánából jelentik: *Suszter-csics* visszaérkezése az emigrációból mind nagyobb nyugtalanságot vált ki a klerikális párt jelenlegi vezetőségében. *Susztercsics*nek nyilván nagyon sok híve van még mindig a szlovén nép közt és egyes befolyásosabb hívei már is harcot indítottak új irányzat érvényesüléséért a párt vezetése-ben. Már a sejtóban is támadni kezd egymást a két konzervatív irányzat, amelyhez harmadik pre-tendensként a szociálisabb irány-zatu fiatalok frakciója kerül, akik a „Novi Čes“ körül csoportosul-nak. A frakciók harca egyre el-keseredettebbé válik, ami természetesen a párt tekintélyének to-

vására megy. A szocialisták és a kmet (földműves) párt igyezkis is kihasználni a maga javára a legnagyobb szlovén párt bomlását.

Bomlik a horvát blokk

Beogradból jelentik: A „Beo-gradski Dnevnik“ zagrebi értesü-lése szerint *Radics*nek a Horvát Parasztpárt akció szabadságot hirdető felhívása miatt a Joppárt (Franck-párt) két napon át tartó ülést tartott, melyen a párt to-vábbi magatartásával foglalkoztak a többi szövetkezett pártokkal szemben. A határozatot nem hoz-ták nyilvánosságra, de valószí-nűnek tartják, hogy a *Joppárt is kimondja teljes akció szabadságot*.

Protics Zagrebban

Protics Sztjovan már három napja Zagrebban tartózkodik, ahol kü-lönböző horvát politikuskokkal ta-nácskozik. A *blokk néhány vezetője* is találkozt már. A beogradi lapok bizalmatlansággal kísérik Protics tárgyalásait.

A belügyminiszter utazása

Timotjevics, az új belügyminisz-ter hivatalba lépése után Délser-biába akart utazni, hogy szemé-lyesen győződjön meg az ottani hírhedt közbiztonsági állapotok-ról. Mint a miniszterelnök helyet-tese, azonban úgy a kül, mint a belpolitikai ügyek annyira lefog-lalják, hogy utazását napról-napra halasztgatta, most pedig huzama-sabb időre le is mondott erről a tervéről. Helyette a belügyminisz-terium kabinetfőnöke, *Krstics* utaz-ott körökben azonban úgy tudják, hogy a miniszter inspekciós útja inkább demokrata párti agitációs célokat szolgál.

A földművespárt ülése

Beogradból jelentik: A földmü-ves szövetség végrehajtó bizott-sága folyó hó 20-án Beogradban ülést tart, melyen a parlamenti frakció további feladataival fog-nak foglalkozni.

Vizsgálat a regruták halála ügyében

Beogradból jelentik: A múlt év decemberi mozgósításkor elpuszt-ult ujoncok ügyében kiküldött parlamenti vizsgáló bizottság to-vább folytatja a helyszínen vizs-gálatát. Csütörtökön a bizottság tagjai Osijekre utaztak, onnan Suboticára, Verazdinsba, Zag-rebba, Gornji-Karlovacra, Ljublja-nára, Mariborba és Celjébe utaz-nak. Meglátogatják mindenütt a garnizonokat is, hogy a katonák elszállítását ellenőrizzék. Egy másik albizottság Észak Szerbiába, Boszniába, Dalmáciába és Mon-tenegróba utazik: ugyanilyen céljal.

Olcsobb lesz a kenyér

Tegnapról mára 200 koronával esett a buza ára

A gabonapiacra, amelyen pár nap óta a jegeszárvány gabonáinak a világszerte taludal standardja miatt bekövetkezett reakciójaként olcsóbbodási tendencia mutatkozott, tegnap hirtelen nagy baissa állott elő. A kormány-nak a drágaság ellen folytatott intézkedései, a román és amerikai gabonakonkurencia megjelése, — mely, mint már megírtuk, nagyban hozzájárult a drágaság megszakításához, ugyilátszik érezetli már hatását, amennyiben a helyi gabonapiacra a buza ára nem kevesebb, mint 200 koronával esett, leszállván a 2050 koronás maximumról 1600 koronára.

A váratlan baissa természetesen nagy fejtélenséget, kapkodást idézett elő a kereskedők között. Számolmány azzal, hogy a buza ára esőleg még alacsonyabbra fog süllyedni — a mi a jelek szerint nagyon is lehetséges — mindenki igyekszik eladni gabonáját, vevő azonban csak legtrikább esetben jelentkezik, úgy, hogy ma az a helyzet, hogy a kínálat érte el azt a vehemenciát, amely egy héttel ezelőtt még a keresletet jellemezte.

A buza árának esése következtében egyéb gabonafajták árnyója is lecsökkent. A rozs, az árp, a kukorica és a veteményesek árát is magával rántotta a nagyarányú baissa, amely végzetlenül helyreállítja a jugoszláv gabonapiac normális állapotát.

A fa vasúti szállításának akadályai

Még a subotica vasutigazgatóság sem tudja beszerezni fa-szükségletét

A faárak óriási emelkedése már egymaga is katasztrófával fenyeget a félre, azonban azok az okok, amelyek a fa horribilis drágulását előidézik, azt engedik sejtetni, hogy nem lesz fizető a télen és a tekintetben a legsúlyosabb helyzet előtt állunk.

Augusztus végéig már a fakészletek legnagyobb részének rendelkezési helyén kellene lennie és ezzel szemben ma az a helyzet, hogy egyáltalában nincs fa Suboticián, néhány fakereskedő jelentékelte több készleteit eltekintve. A fahány és a faárak óriási emelkedésének fő oka a vagonhiány, amely az egész gazdasági életre nyomasztólag hat, azonban különösen súlyosan érezhető a faexportáció terén.

Eddig a cséplési munkálatokhoz szükséges fakészletek szállítását soha nem tették lehetővé, azonban ezeknek a fakészleteknek a leszállítása után a vasutakat a vagonhiány következtében most egyáltalán nem szállítanak fát. Munkatársunk érdeklődött a subotica vasutigazgatóságnál az iránt, hogy történetek-e már intézkedések a faexportáció elősegítésére, azonban azt az információt kaptuk, hogy ez a mai körülmények között lehetetlen, miután még a gabonaszállítások részére is alig áll rendelkezésre a vagonok. A legkisebb állományok is átlagosan napi husz vagonra van szükség a gabonaszállítás céljából és ez annyira elfoglalja a kevés rendelkezésre álló vagonokat, hogy alig lehetséges más cikkeket a szállítása.

Jellemző a fa vasúti szállításának leközvetlenül nehézségére, hogy a subotica vasutigazgatóság sem tudja beszerezni nélkülözhetetlen fa-

készletét. A subotica vasutigazgatóság már régebben lekötött egy háromezer vagonos télet és képtelen ezt a fát Bosna-Bródból Suboticiára szállítani. A háromezer vagonból mindössze 126 vagonot kapott meg eddig a vasutigazgatóság és könnyű képzeltetni, hogy ha maga a vasutigazgatóság is ilyen nehezen tudja csak leszállítani saját fáját, úgy milyen súlyos akadályokkal kell

a kereskedőknek megküzdeniük. Ez a körülmény idézi azután főképp elő azt, hogy ha mégis érkezik valamelyes fakészlet Suboticiára, annak az árát úgy a hivatásos fakereskedők, de még inkább a láncereskedők hallatánul felverik. Ertesülésünk szerint a vasutigazgatóságok most folyó beogradi konferenciája foglalkozik ezzel a nagyfontosságú kérdéssel is.

Románia felmondta Jugoszláviának a kereskedelmi egyezményt

Éltheléptették a maximális vámtarifát — A jugoszláv kereskedők konsternációja

Románia és az SHS királyság a legjobban baráti viszonyban vannak egymással és a politikai szövetségben kívül kereskedelmi konvenció is fennállott eddig a két állam között. Ennek következtében az utolsó hónapokban élénk kereskedelmi forgalom fejlődött ki a két ország között és ebben erős része volt különösen annak, hogy Románia más államokkal szemben Jugoszláviának különösen kedvező vámtételeket állított fel. Az alacsony vámtarifák következtében jugoszláv cégek az utóbbi időben nagy megrendeléseket tettek romániai gyárakban és különösen a fahozatal szempontjából volt nagy jelentősége az alacsony vámtételnek.

A jugoszláv-román gazdasági viszony azonban a napokban váratlan fordulatot vett, ami súlyosan befolyásolja a két állam további kereskedelmi összeköttetését és áruárcsúját. A hánai kereskedelmi és iparkamarához érkezett ugyanis először értesítés arról, hogy Románia az eddigi kedvezményes vámtarifát helyett újabb a régi legmagasabb tarifát léptette életbe.

Mindjárt az első hírek nagy megdöbbenést keltettek jugoszláv kereskedelmi körökben és különösen a vajdasági kereskedők között, akik élénk kereskedelmi összeköttetésben állottak Romániával. A kereskedők közül sokan már romániai megrendeléseik visszavonására gondoltak, azonban mindeztől még nem jelent még hivatalos közlemény a Romániával kötött kereskedelmi konvenció

felbontásáról és így a kérdésben még bizonytalanság uralkodott.

A Bácsmegyei Napló munkatársai ezért kérdést intéztek a subotica vámvihatalhoz, hogy mi igaz ezekből a hírekből, amire azt a felvilágosított kaptuk, hogy Románia csakugyan felbontotta a jugoszláv-román kereskedelmi egyezményt és éltheléptette a maximális vámtarifát. A maximális vámtételek már néhány napja érvényben is vannak és minden most érkező árut már eszerint vámolnak el.

Romániának ezen váratlan lépésének oka egyelőre még ismeretlen. Allitól azonban Románia nem akart Jugoszláviával szemben barátságatlan lépést elkövetni és felbontotta minden kereskedelmi szerződését. Ez az állapot valószínűleg azonban csak átmeneti jellegű lesz és a román kormány legközelebb kidolgozza új kereskedelmi szerződését, amelyeken a megváltozott gazdasági helyzetnek megfelelő változtatásokat keresztülvisz. Jugoszlávia, mint a kisantant tagja, bizonyára meg fogja akkor kapni a legmagasabb vámtételeket.

Addig azonban a vajdasági és általában a jugoszláviai kereskedőkre nézve érzékeny veszteséget jelent a román kereskedelmi konvenció felbontása és bizonyos Romániából importált cikkeknek így a fának is, még jobban fel fogja hatni az árát. Ezért a kormánynak törekednie kellene egy újabb konvenció minél sürgősebben való megkötésére.

Az osztrák köztársaság haláltánca

Emelik a vasúti tarifát, a monopóliumokat és a vámokat

Bécsből jelentik: A nélkülözhetetlen élelmiszerek drágulása jesszó mértékben fokozódik. Hétfőtől, augusztus 21-től kezdve egy kenyér (nem egészen 800 gramm) minden valószínűség szerint 4300 koronába fog kerülni, ha az állam továbbra is onkoltségen adja a lisztet. Ha nem, úgy még 560 koronával több lesz. Hasonló arányokban fog drágulni minden más élelmiszert is.

A mai minisztertanács a külföldi hírel kérdéssel foglalkozott és minthogy a londoni konferencia a népszövetséghez utalta az ügyet, elhatározták, hogy a népszövetség döntéséig nem hívják egybe a nemzeti tanácsot, Schiller dr. osztályfőnök és Rosenberg dr. főtanácsos Párisban és Londonban tárgyal, hogy a Laenderbank és az Angolbank vegyen részt a jogintézet alapítókéntek megjegyzésében és valószínű, hogy ebből a célból meg kell majd változtatni a jegybank alapszabályait.

Augusztus 15-én lépett életbe az új tarifák és már újabb emelni fogják a vasúti tarifát, az augusztusi legújabb tarifának 130—150 százalékkal és ez a horribilis emelés szeptemberben már életbe is lép.

A késő esti órákban a minisztertanács lelovására és halálra ítélt kommunikaté adtak ki, amely részleteiben foglalkozik a londoni konferencián történtekkel és az Angol-Osztrák Banknak az új osztrák jegybankkal szemben elfoglalt álláspontjával, majd

bejeleníti, hogy a kormány a jövő hét elejére összehívta a parlament felbontását, hogy utasítást kérjen tőle a további teendőkre vonatkozóan.

Közben Párisból visszaérkeznek az osztrák delegátusok és meglesz a Laenderbanknak az osztrák jegybankra vonatkozó határozata is. A felelősség meg fogja hallgatni a két bank felelőseit és ezekre vonatkozóan határozatot fog hozni.

A kommunike bejelenti, hogy a minisztertanács magává vette a kancellárnak a hitelakció gyorsítására vonatkozó intézkedéseit és megállapította, hogy további magatartását attól teszi függővé, hogy a következő hét alatt milyen irányban fejlődnek a közép-európai állapotok. Eszerint fog igazodni az antant-hatalmakkal szemben elfoglalt álláspontjában is. Az osztrák kormány elhatározta, hogy aktív politikát fog követni abban az irányban, hogy a szövetségesekkel meg fogja érteni, hogy az osztrák kormány a megvezetési körök, a közlésség mai keretein belül csak abban az esetben vezetheti tovább az ügyeket, ha az antant-hatalmak rendelkezésére bocsátják azokat az eszközöket, amelyek nélkül az osztrák nép legnagyobb áldozatkészsége mellett sem boldogulhat. Bizonyos — így szól a kommunike befejező része — hogy a mai viszonyok között egyetlen párt sem lesz hajlandó a kormányt és a további lépelményekért való felelősséget vállalni.

Országos propaganda indul

a subotica Szeretetház érdekében

A dr. Singer Bernát szeretetházevesület, mely eddig is széleskörű humanitárius működést fejtett ki, mint ismeretes, egy kórház alapításán fáradozik, mely egyelőre harminchat betegnek nyújtana gondos ingyenes orvosi kezelést. Az egyesület a Nagy Ferenc-telepen már meg is vette a kórháznak átalakítandó épületét, a szükséges berendezéseket azonban nem tudja megszerezni, miután az egyesületnek nincs hozzá jelenleg elegendő anyagi ereje. Az egyesület vezetősége — mint megírtuk — most azon igyekszik, hogy ennek a nemes célú humanitárius intézménynek megvalósítása elő gördül anyagi akadályokat megszüntesse, még pedig úgy, hogy a szükséges pénz előteremtésére agifációt fejt ki a vajdasági zsidók körében, remélvén, hogy azok megértő áldozatkészséggel lehetővé teszik a kórháznak végleges felállítását.

A szeretetház választmányja által kiküldött propaganda bizottságok — mint értesülünk — a napokban utra kelnek és meglátogatják a Vajdaság nagyobb városait és falvait: V. Kikindát, Vrsacot, Becskereket, Sentát, Adát, Mollt, Petrovoszellőt stb., hogy az ottani hitközségek részéről támogatást eszközöljenek ki. A propaganda bizottságok remélik, hogy a még szükséges anyagiakat az agifációs-körön előteremtik. Feltétlen bízunk abban, hogy a vajdasági zsidóság nem fog elzárkózni az emberbaráti intézmény támogatásából és minden hitközség meghozza az a minimális áldozatot, amelyet részükre az a nemes cél megkövetel, úgy, hogy valószínű, még ebben az évben megkezdheti működését a Singer Bernát szeretetházevesület kórháza.

Elfogták Juhász Józsefet a vidováni merénylet előkészítőjét?

A berlini rendőrség közele

Beogradi jelentés szerint oda a berlini rendőrségtől jelentés érkezett arról, hogy elfogták egy munkást, aki erősen gyanúsított azzal, hogy azonos Juhász Józseffel, a vidováni merénylet egyik megszokott előkészítőjével.

Juhász József, mint emlékeztet, a merényletet végrehajtó Sztepces Szpazojnak bizalmas barátja volt, a merénylet előkészítésében élénk tevékenységet fejtett ki és a merényletper tárgyalása folyamán több vádolt és tanu súlyosan terhelő vallomást tett ellene. Az annak idején kibocsátott közértesítőben a Juhász fejére kitűzött várdíjnak és a legszigorúsabban keresztültűlt nyomozásnak nem volt eredménye. Juhász Marinkovic nevű társával egyetemben végleg eltűnt, a feltevést szerint külföldre szökött. Ezt a feltevést most beigazolni látszik a berlini rendőrség távirati értesítése. A beogradi rendőrség az első értesítés vétele után, táviratban részletesebb felvilágosítást kért Berlintől, amire csakhamar megérkezett a válasz.

Eszerint a dortmundi rendőrség elfogott egy munkást, ainek személyi adatai feltűnően megegyeznek a Juhász ellen kiadott közértesítővel adataival és a kiadott fényképre is feltűnően hasonlít.

Az illető Alekszejevics néven jelentette be magát, foglalkozása nincs és nem tudja kimutatni azt sem, hogy miból él.

A kapott adatok birtokában a beogradi rendőrség úgy vélekedik, hogy az illető valóban Juhász József, éppen ezért a külügyminisztérium után megindították ellene a kiadatási eljárást.

Már megint a városi kölcsön

Az Uprava Fondava egyik igazgatója Subotícán

Ki emlékszik még rá, hogy milyen régen húzódik már a tizenötmillió kölcsönnek ügye?

Megirtuk legutóbb, hogy az Uprava Fondava egy megbízottat küld Subotícára, a városi tanácsal való tárgyalások folytatására és a város által a kölcsön zálogán felajánlott ingatlanok megsejmelésére. Ez a megbízott, az Uprava Fondava novisadi intézetének igazgatója azóta Subotícán járt tárgyalni a kölcsön ügyében a hivatalos városi ténnyekkel és a megsejmeléssel ingatlanokat is teljesen megfélemeztek találta, azonban végleges választ a város tanácsának nem adhatta, miután előbb referálni kellett igazgatóságának. A kölcsön folyósítására azonban legkedvezőbb döntést helyezte kilátásba.

Azóta azonban már hosszabb idő telt el és a város tanácsa még mindig nem kapott végleges választ a kölcsön ügyében. Ez a körülmény a városnál már meglehetősen nyugtalanságot kelt, miután kilátásba helyezték ugyan a kölcsön folyósítását, másrészt azonban a városi tanács mégsem teheti meg addig a szükséges előkészületeket a kölcsönből eszakiandó beruházások elkészítésére, ameddig nem érkezik meg a végleges válasz.

A beruházási kölcsönt a város sürgős atakálásokra és épületekre kívánja fordítani, amelyekre egyelőre még pályázati sem hirdethet, mert maga sincs tisztában a kölcsön sorsával. Ilyen sürgős munka lenne először a színház újjáépítése, amiből a város már ebben az évben szeretne hozzáfogni.

A hosszúra húzó ügy mielőbbi perfectálása érdekében a város most megsürgette az Uprava Fondava döntését, amely így talán mégsem fog már sokáig kénni.

György herceg afförját

A király és a kormány álláspontja György követelésével szemben

A ljubljani minisztertanács után a sajtóban különböző, néha ellentétes hírek láttak napvilágot György herceg ügyével kapcsolatban. A kormány Beogradba való visszatérése után most kormánykörökben a követeléseket megismertették a herceg követeléseivel előállott helyzetet és a kormány álláspontját.

A kormány Ljubljában a királylyal együtt tárgyalta György herceg nyilatkozatait. Részletesen foglalkoztak azzal a kérdéssel, hogy György herceg a trónról való lemondása óta hogyan élt külföldön. A tanácskozásnak az volt az eredménye, hogy a herceg viselkedése, az udvari házi törvények rendelkezései szerint büntényed.

A kormány mindamellett szükségesnek tartja, hogy a házi törvény alkalmazása előtt még egyszer megkísérelje a meggyezést György herceggel.

Ugy a király, mint a kormány hajlandó lenne a hercegnak külföldi tartózkodása idején évi 350,000 frankot, ha pedig az országban tartózkodik 600,000 dinárt rendelkezésre bocsátani.

A király a hercegnak azt a követelést, hogy részére évi egymillió frankot utaljanak ki, elutasította.

Eppen a hercegre való különös tekintettel a ljubljani tanácskozás tulajdonképpen nem is volt formális koronatanács.

Mintán a király most külföldre utazott és a királyi jogkört a minisztertanácsra ruházta, György herceg függőben lévő ügyét a kormány a király távollétében is elintézheti, nincs

kizárva azonban, hogy azért mégis összehívják a koronatanácsot.

Tinotlievics Koszta, a miniszterelnök helyettese, megbízást kapott, hogy György herceggel érintkezésbe lépjen és ismeresse a király és a kormány álláspontját.

A kormánynak az az álláspontja, hogy a királynak, mint a királyi ház főnökeinek, a házi törvény értelmében jogában állott első adutánása, Hadzsity tábornok utján megbüntetni

a herceget azzal, hogy megtiltotta neki az udvarba való belépést és az udvari autóbilok, kocsik, lovak és buszjai használatát.

A házi törvény huszadik szakasza értelmében a királyi háznak egyes tagjai állandóan vagy ideiglenesen kizárhatók a királyi család kötelékéből.

Ami a hadseregbe való belépést és parancsnoki állást illeti, az kizárólag a hadügyminiszterre tartozik.

A sombori vizsgálat

Hülsen kezeléssel vádolt tisztviselők — Ujabb felfüggesztések — Lemond-e a főispán? —

A sombori vizsgáló bizottság tovább folytatja munkáját. A kihallgatások szakadatlanul folynak és egyre több olyan adat kerül a bizottság birtokába, amely terhelő és súlyosan kompromitáló Bács megye közigazgatásában és tadsadalmi életében nagy szerepet játszó több egyénre.

A vizsgálat jelenlegi főszála a bajori háromszögben elárverezett marhák ügyére terjed ki. Már eddig is kiderült, hogy az árverések folyamán nagyarányú visszaélések történtek, amelyek folyamán az állomány súlyos anyagi károsodás érte.

A tegnapi nap folyamán történt meg Sztojkov Mózes kihallgatása, amely a késő esti órákig tartott. Sztojkov ellen állítólag olyan adatok merültek fel, hogy ellene az állomány javak hülsen kezeléssel kell meid vádat emelni.

Kiderült többek között, hogy az állampénztár javára elárverezendőkkel rendelt marhák közül Sztojkov Mózes akkori alispán a bizottsági tagok tudtával és beleegyezésével, sokat minden ellenszolgálatás nélkül elajándékozott, bár azok már akkor az állam tulajdonában voltak. Az árveréseket minden előírás ellenére folytatták le, jegyzőkönyveket nem vezettek, ugy, hogy

az ellenőrzést lehetetlenné tették.

Az árverések intézésével Markovics Nikola jelenlegi topolnai főszolgabíró és Veszelinovic Milan baranyai alispán voltak megbízva. Veszelinovic-ot a vizsgálóbizottság állásától felfüggesztette.

Ugyancsak felfüggesztette a bizottság Nikolic Milan baimoki községi jegyzőt, valamint Kucora községi jegyzőt is.

Vidukovic Ferenc, akinek előzetes letartóztatását a vádtanács fenntartotta, a letartóztatás ellen felfolyamodással élt a novisadi táblához. A tábla a holnapi nap folyamán határoz a letartóztatás kérdésében. Szundánovic irodai igazgató, aki szintén előzetes letartóztatásban van, bejelentette, hogy részletes vallomást szeretne tenni. Szundánovic kihallgatására szombaton kerül a sor. Vallomását érdeklődéssel várják.

A „Bács megyei Napló“ tegnapi számában megirtuk, hogy Bugarszki Lázár dr. főispán a lemondás gondolatával foglalkozik: A főispán most megcáfolja ugyan a lemondásáról elterjedt híreket, de jól informált körök érthetetlenül, ennek ellenére is fenntartják azt a vélekedésüket, hogy Bugarszki igen rövid időn belül le fog mondani állásáról.

Forrong a magyarországi munkásság

Általános vasmunkás-sztrájk készül — Gömbös Gyula Bethlen miniszterelnök ellen

Budapestről jelentik: A munkások legutóbb megindult bérmozgalmaikünyében csúfították este jelentős fordulat állott be. A bérmozgalmak közül a legjelentősebb szakmanak, a vasmunkásoknak összbizalmi testülete, több óras tanácskozáson tárgyalta a bérmozgalom által előállt helyzetet és olyan döntéssel oszlott szét, amely igen komoly következményeket vonhat maga után. Az összbizalmi testület a sztrájkmozgalmak dögárlói azt határozta, hogy az érdekelte vasmunkásokra bizza további eljárás megváltását. Ez a döntés szabadekzet ad a vasmunkásságnak s tartani lehet attól, hogy a mozgalom rövidesen igen széles méreteket öltözt.

Az összbizalmi testület ülésén az a felfogás alakult ki, hogy a munkások szívesen elkerülnék a harcot, mert annak a súlyát ők érzik leginkább, de ha belétközésztik őket, akkor állni fogják azt. A bizalmi testület mindannyian arról számoltak be, hogy

a munkások elkészeredése a vég-sők fokozt áll

és a bizalmi minden erőfeszítéssel sem képesek őket meggyógyítani. Egyöntetűen visszatartották a munkástól egyesített bérrelé-sét és azt előzárhatatlannak tekintették ki.

ment nem akarnak több munkájuk

melletti éhezni. A bizalmi testület végül olyan értelmi határozatot hozott, hogy a munkástatók által diktdlt bérmeletést nem fogadják el és az egyes gyárak és üzemek munkásai a további eljárásukra vonatkozóan szabadekzet kaptak.

Ennek a határozatnak a következtében a vasmunkások közt megindult bérmozgalom pénteken igen jelentékeny méreteket öltött.

Pénteken már körülbelül 10,000 vasmunkás sztrájkolt, ami a budapesti vasmunkásoknak a negyedrészt jelentti.

Sztrájkolnak többek közt a Fegyvergyár, a Hoffer és Schranz, a Ganz-villamosági gyár, a Magyar Általános Gépgyár munkásai és a Weisz Maniréd-gyár munkásai a gyár huszonöt osztályán.

A vasmunkás-sztrájk csúfították esti fordulattal illetékes helyen igen komolyan tartják és a főkápitány-szagon minden szükséges intézkedés megfontolt abban az irányban, hogy a gyárakat és a hatóságok semmiféle megletetés ne érhesse.

Ugyancsak nagyobb méreteket öltött a gabona- és malom munkások bérmozgalma, akik közül szintén nagyon sokan sztrájkba léptek. Ez a mozgalom is azzal fenyeget, hogy rövidesen az egész országra ki fog terjedni és a vasmunkások küszöbén álló általános sztrájkjával körülve

weg fogja bénítani Magyarország egész gazdasági életét.

Gömbös a szociáldemokrata képviselők ellen

A magyarországi munkásság forrongó hangulatával kapcsolatban az az érdekes összefüggés is, amely Bethlen István gróf miniszterelnök és Gömbös Gyula között történt az egységes párt csúfították és értekezletén. A párt először egyhangulag Szóitovszky Péllát jelölte a nemzetgyűlés megválasztott elnöki állására, majd Bethlen miniszterelnök állott fel szólársra és többek közt a következőket mondotta:

— Kérem a párt képviselőtagjait, viselkedjenek türelmemmel a szociáldemokrata párt parlamenti frakciójával szemben.

Egyes urak olyan magatartást tanúsítanak a nemzetgyűlésen, a mellől provokálják a szociáldemokrata képviselőket és szünte belétközésztik őket a szélső baloldali orientációba.

Ez teljesen tarthatatlan és a kormány helyzetét nehezíti.

Gömbös Gyula, akit a miniszterelnök váratlan kijelentésével meghökentettek, azonnal felszólalt Bethlen gróf után és a többi között a következőket mondotta:

— Én a párt vezére iránt tisztelettel viseltetem, azonban kénytelen vagyok ez esetben a miniszterelnök irral szemben állást foglalni.

Gömbösnek kijelentései az értekezleten kinos feltűnést kellettek. Többen fel is szóáltak, valamennyien hangsúlyozták, hogy a miniszterelnök kérése teljesen jogosult.

A miniszterelnök felszólalása, valamint az a tény, hogy Gömbös Gyula nyíltan szembeszállt Bethlen miniszterelnökkel, élekt feltűnést kelt a magyar politikai körökben.

A vajdasági magyar nyugdíjasok ügye a magyar parlament előtt

A vajdasági magyar nyugdíjasok ügye, amely még mindig nincs kellőképp rendezve, szóba került a magyar parlamentben is. Honnony Tivadar, a magyar nemzetgyűlés legutóbbi ülésén interpelláció keretében foglalkozott a vajdasági nyugdíjasok helyzetével. Hosszu beszédében részletesen ismertette a magyar nyugdíjigósultak szomorú sorsát és utalt arra, hogy az SHS. kormány, dacára békeszerződés rendelkezéseinek és dacára annak, hogy már több ízben fordultak hozzá ez ügyben a nyugdíjasok, nem hajlandó nyugdíjirándóságukat folyósítani. Főlkéret Balfly külügyminisztert, hogy a vajdasági nyugdíjasok ügyében intervenáljon az SHS. kormányánál. A külügyminiszter megígérte, hogy sürgősen metges mindent arra nézve, hogy ezt a kérdést a beogradi kormányval rendezze.

Mi ugy hisszük, ezt az ügyet diplomáciai beavatkozás nélkül is el lehet intézni. A beogradi kormány — lévén az opció kérdésében teljesen tiszta helyzet — most már valóban módjában áll a nyugdíjasok rögóta vajdó ügyét megfelelően rendezni, csak egy kis jóakarat és törődés kell hozzá a kormánykörök részéről. Reméljük, hogy az illetékesek — az ország érdekében is — ilyetkezni fognak sürgősen elintézni ezt a szomorú kérdést és azon lesznek, hogy végre is lekerüljön a vajdasági magyarok közvéleményének — és a magyar parlament — napirendjéről.

Javul a vasuti forgalom

Összekötik a boszniai és oszterbiai vasuti vonalakat

Az S. H. S. királyság jelenlegi vasút-forgalma három különböző vasútvonalon bonyolódik le, még pedig a rövid vágányu boszniai vonalakon, a volt osztrák-magyar monarchiából visszamaradt horvátországi és vajdasági vasutakon és az oszterbiai vasúthálózaton. Ezek a vonalak, melyeket három ország örökségekként vett át az S. H. S. királyság, nincsenek az újonnan előállított közgazdasági szituációnak megfelelően összekötve, nincsenek az ország gazdasági vértörésének zavartalan mozgásához hozzájárulva, mert ezek a vonalak a régi államalkotásoknak rekvizitumai, olyan rekvizitumok, amelyeknek beállításra a mostani államkeretbe csak hosszas munkával lehetőséges. A forgalmi nehézségek, zavarok és egyéb országos közlekedési anomáliák nagyrészt erre a vasúti helyzetre vezethető vissza. A felföldi jogszáraz ipari és kereskedelmi élet ugyanis súlyos feladatot ró a vasútforgalomra, amely feladatot a jelenlegi körülmények között, a jelenlegi vasútforgalmi hibák miatt nem tudják úgy teljesíteni, ahogy a közgazdaság megköveteli. Nem tud teljesíteni azért, mert például ma az a helyzet, hogy a boszniai szállítványok, a szomszédos Oszterbiába a vajdasági és szerbországi vasútvonalakon tudnak csak bejutni, nagy kerülővel, mert a boszniai vonalak nincsenek összekötve közvetlen az oszterbiai vasutakkal. A bosnyák földről az ország fővárosa felé menesztett nagyrészt ügyszem szállítványok részére csak egyetlen út van Oszterbia felé: a Bród-Vinkovci vasútvonal, mely mint közbudmú, az S. H. S. királyság egyik generális vonala, amelyen egyes vidékekről induló vagonok is keresztülfutnak. Elképzelhető, hogy ez a vonal milyen nagymértékben van megterhelve, milyen halatlan fordulás áll időnkint rajta elő, hogy kezdje meg az ottani fordulás az egész szerbországi és vajdasági vasutak zavarait.

A kormány, amely azon igyekszik, hogy a vasútforgalomnak ezen kényszerű örökséget likvidálja, hogy a forgalmi mizériákat megszüntesse, most egy összekötő vasútvonal építésével

próbálja ezt a tartályatlan állapotot eliminálni. A boszniai és az oszterbiai vasutak egybekapcsolására már megkezdődtek az építési munkálatok. Üzence és Visegrád között már javában folyik az összekötővasút kiépítése. Ha ez a vonal kész lesz — ami pár hónap alatt valószínűleg megtörténik, — ebben az esetben jelentékeny

mértékben tehermentesülnek a szerbországi vonalak. A forgalom lebonyolításának egy részét Oszterbia felé ezen a vonalon keresztül lehet majd intézni, ami időben, fuvar költségekben is számításba jöhető eredményt fog jelenteni, eltekintve attól, hogy a közlekedés egyrésze szempontjából is nagy hasznára lesz az országának.

Anglia barátságatlan lépésnek tekintené Franciaország önálló fellépését

— Brüsszelben új konferencia lesz —

Párisból jelentik: A Chicago Tribune jelentése szerint a francia kormány néhány nappal ezelőtt hivatalosan közölte az amerikai kormánnyal, hogy az Amerikával szemben fennálló adósságainak és kamatainak megfizetése a német jóváteletti fizetések teljesítésétől függ. **Franciaország csak akkor fizethet Amerikának, ha Németország már minden kötelezettségét teljesítette** és ha megkapja azt a kilencven milliárd papírfránkot, a mit Franciaország az elpusztult területek felépítésére német számlára kiadott. Ez azt jelenti, — jegyzi meg a lap —, hogy **Franciaország negyvenötven éven belül nem akar fizetni Amerikának.**

A Matin jelenti: Brüsszelben ma minisztertanács volt, hogy Franciaország magatartásával szemben állást foglaljanak. Remélik, hogy Belgium közvetítésével végre is meg egyeztet tudnak létrehozni és a legközelebbi konferenciát Brüsszelben tartathatják meg, előreláthatólag novemberben. Sokat várnak attól, hogy ezen a konferencián esetleg Amerika is részt vesz.

A Daily Mail párisi kiadása azt írja, hogy ha **Belgium Franciaország ellen fog szavazni**, új az angol—olasz álláspont a jóváteletti bizottságban győz. Ebben az esetben a bizottság francia delegátusa és elnöke, Dubois, visszalépne. Ha viszont Anglia maradna a helyén, úgy biztosra veszik, hogy **Bradbury** angol delegátus lép vissza.

A New York Herald munkatársa beszélgetett egy nagyrangú hivatalos személyiséggel, aki kijelentette, hogy Franciaországnak Németországgal szemben való külön fellépését

Anglia egy barátságatlan cselekedetnek tekintené, amely automatikusan megszünteti az ántantot. Hír szerint a legtekintélyesebb pénzügyi és bankszakértők között az angol kormánnyal, hogy Franciaország érszakos fellépése rettetenes katasztrófát zúdítana Európára. **Lloyd-George** hajlandó volt ezt a figyelemztetést kellően értékelni és kijelentette, hogy ha a francia parlament kényszerintézkedéseket szavaz meg Németország ellen, azonnal egybe hívja az angol parlamentet és intézkedéseket tétet a katasztrófa elhárítására.

Ujabb tanácskozás lesz Brüsszelben.

A Petit Parisien jelenti, hogy a legfelsőbb tanács az őz végül valószínűleg Brüsszelben fog összejúlni.

A francia közvélemény szerint a jóváteletti bizottság nem fogja Németország részére újabb garanciák nélkül a moratóriumot megadni. A franciák erősen remélik, hogy Belgium a francia álláspontot támogatni fogja.

A Wolf-ügynökség londoni tudósítója arról értesül, hogy angol körökben a jóváteletti jegyzék következtében előállt helyzetet egyáltalán nem fogják jól traktálni és nyugodtan néznek a jóváteletti bizottság döntése elé.

A Journal des Débats a jóváteletti bizottság tárgyalásáról azt közli, hogy a delegátusok megexceziási formulát keresnek. Ebben a pillanatban nem a szavazatok száma a fontos, hanem inkább az, vajjon lehetséges-e kompromisszum. Mindenestre megállapítható, hogy a delegátusok egymás között is beszélgetéseket folytattak.

Devizabizottságot Szuboticára

— Mi drágítja az árut? —

Az államháztalán végre részánia magát, hogy segítségére siet a drágaság által sújtott tömegeknek. **Négy miniszterből, — közöttük a pénzügyminiszterrel — külön bizottságot alakítottak**, a pénzügyi államtitkár bevonásával, amely speciális drágaságleltető bizottságnak egyedüli feladata, szervezni az egész akció a túrhelytelen drágaság ellen.

A bizottság bizonyára hasznos és eredményes munkát fog végezni, bár az eddigi tapasztalatok a közönséget a pesszimizmusra hangolják és mindenki azt hiszi, hogy alakithatnak akár milyen bizottságot, a drágaság megmarad, sőt egész bizonyosan fokozódik.

S a közönséget ebben a ptsszimizmusában eléggé súlyos, közvetlen tapasztalatok erősítik meg.

Ezek közül szótva teszünk meg, amely rávilágít arra, hogy — néha maga az állam, amely most kérlelhetetlen hadat üzen a drágaság ellen, — ott van a drágítók között, akik ellen hadakozik.

Tudvalevő, — mozgalom is indult már ebben az ügyben, — hogy például subotici kereskedők csak akkor vámolhatják el áruikat a subotici vámhivatalnál, ha a novisadi Narodna Banka kebelében működő deviza-bizottságot engedélyt kapnak az áru kiváltásához szükséges deviza beszerzéséhez.

Az eljárás, — mint ismeretes, — az, hogy midőn valamelyik kereskedő külföldről árut kap, a számlát, amelyre a külföldi cég már hitelsest rávezette a bizonylatot, hogy az áru külföldi gyártmány elküldi Novisada a kereskedelmi kamarához, amely engedélyt ad az áru behozatalára. Ezután a kamara által látalmazott és felülbizonyított faktura a novisadi Narodna Banka deviza bizottságához kerül. Ez a fórum azután kiad egy engedélyt, amely feljogosítja a kereskedőt, hogy az áru kifutásához szükséges külföldi devizát megveheti.

Iven hosszadalmas és költséges eljárásra van szükség a subotici kereskedőnek, hogy az árujért kime-

Miss Mc Cormick kalandja Párisban

— Párisi levél —

Pár nappal ezelőtt a Majestic-on, a White Star óriás-tengerjáró gőzcsón Cherbougen á érkezett Miss Mathilde Mc Cormick, John D. Rockefeller amerikai milliárdosnő, a világ leggazdagabb emberének az unokája és örököse. A milliárdoskisasszonyt, akinek szenzációs szerelmi regényéről heteken át kolonnás cikkek jelentek meg a nagy amerikai lapokban, még az Atlanti—Océanon sem hagyták békében a riporterek, akik szikratáviratok százaival és százaival kellemetlenkedtek Mathilde kisasszonynak. A miss azonban, mint jelentették, könyörtelenül kidobta a kamráját ostromló újságírókat és kijelentette, hogy házassági tervéhez változtatlanul ragaszkodik.

Miss Mc Cormick Cherbougból azonnal Párisba utazott. Utjának végleges célja természetesen Svájc, ahol völgyéne. Max Oser, a híres zürichi lovagló-iskolamester vár rá, de nem akart megállás nélkül elmenni a francia főváros mellett és elhárította, hogy néhány napi pihenőt enged magának, mielőtt a házasság boldog féskében véglegesen elrejtőznék a világ kíváncsi szeméi elől.

Miss Mathilde mindenképpen iparkodik inkognitót megőrizni, de ez bizony nem nagyon sikerül neki. Bárhol jelenik meg, mindjárt fölismerő helyi és olyan csodálót és csodulót

veszi körül, hogy azt még a miss amerikai idegei se bírják ki. Legutóbbi kalandja aikalmaival azonban, a melynek híre már bejárta a világsajtót, nem ez a szeretlen csodulót juttatta kellemetlen helyzetbe. A missnek ugyanis vasárnap délelőtti egy nyomtatott hirdetésny került a kezébe, amely arról szólt, hogy Párisban csak a Montmartre-ön és a Montmartre-ön is csak a »La Petite Chammière-beir lehet jól mulatni.« A Petite Chammière — harsogta a reklámcédula — a legérdekesebb látinivaló az éjszakai Montmartre-ön. Értéhető tehát, hogy a milliárdoskisasszony rögtön kedvet kapott megtekinteni a »Montmartre legérdekesebb éjszakai látinivalóját.« Egyik kísérőjével azonnal váltottat egy földszinti páholyjegyet az esti előadásra. Kísérője ugyan kissé aggodalmaskodott, hogy nem lesz-e nagyon »művészi izü« ez az éjszakai mulatság és aggodalmát közölte is a miss-szel, Mathilde kisasszony azonban dobbantott egyet a lábával és erre minden ellentmondás megszűnt. Leszált az est, autóba ültek és szélesben robogtak a Montmartre felé.

A »La Petite Chammière« a Rue Berthe-utacában van és nem kell azt gondolni, hogy nevének megfelelően egy szerény kis szalmakunyhó volna. Ez az intim éjszakai helyiség, éppen ellenkezőleg, valami nehezen körülírható bar-kabaré-moulin-rouge-keverék. Arová művészek és milliomosok járnak és ahol rekvizitál érdekes színdarabokat adnak elő. Ugy

a színpadon szereplő színésznők és táncosnők, mint a közönség soraiban csillogó hölgyek a lehető leggazdagabbokban bannak a ruhámmüvel. Hosszú pénzeket táncolnak és mutatnak el éjszakanként és ugy gondolják, hogy ezt a költekezést illik valamilyen ellensúlyozni. Az már aztán vita tárgya lehet, hogy éppen a kosztümök terén helyénvaló-e a túlságos takarékoság.

Miss Mc Cormick kísérőjével együtt, aki régi jóbarátja a családnak, helyet foglalt a páholyban. Kísérője elkészve érkeztek; a mulatság és az előadás már javában folyt. Az amerikai kisasszony tágranyit szemmel nézett körül: a látvány nem olyan volt, mint amelyet ő várt. A kosztümökben megvilványuló takarékosággal még csak megbarátkozott volna valahogy, de romlatlan szívét az illendőségben kifejtett még nagyobb mérvű takarékoság annyira sáretette, hogy haragosan rázogatta rövidnyerit, fúsan gondördő szöke förtieit. Mikor pedig pár perc múlva az előadás minden kétségét kizáróan túllépett a tisztesség legvégső határát is, a fél- és háromgyedrészben meztelen nők látára a miss annyira felháborodott, hogy felpattant helyéről és méltatlankodást egyáltalán nem titkolva kiáltott oda kísérőjének: — Shocking! Shocking! Come you, I'll go homeward! Fúj! fúj! Jöjjön azonnal, haza akarok menni!

Ezzel kirohant a helyiségből, faképnél hagyva a párisi művészeket, akik azonban egyáltalán nem zavartak magukat az incidens által. Kirohant és barátja alig tudta utóérni. Autóba szállva miss Mathilde azonnal kiadta a parancsot a sofőrnek: — A rendőrségre!

— A rendőrségre!

És csakugyan a rendőrségre hajtatókat, ahol a miss szintén teljes mértékben felháborodott atyai barátja, aki már csak azért is restelte a dolgot, mert ő reá volt bízva a leány, szabályszerűen jelentést tett Mr. John D. Rockefeller unokahúgának nevében közérkölségekbe titkózó magavisolelet címén a »La Petite Chammière« tulajdonosa, színészei és látogatói ellen.

A Rockefeller és Mc Cormick név a rendőrségen természetesen nagy respektust kelteit, a rendőrkapitány szigorú megöröltt igért és ő maga szállt ki az »erköflestelenkedés« színhelyére. A kapitány alapos vizsgálót tartott, végignézte az egész előadást és a bacchanáliát, de semmit sem talált, amin megbotránkozhatott volna. Másnap reggel pedig hosszú megfontolás után értesítette Miss Mc Cormickot, hogy bármennyire tiszteltben tartja is a milliárdoskisasszony lányos idealizmusát, semmiide megöröltt lépést nem lehet az ügyben, mert az előadás minden tekintetben megtartotta a Montmartre-ön uralkodó szokott »művészi« nívót.

Az eset után bizonyosra vehető, hogy a miss nem éppen a legjobb véleményvel fogja elhagyni a francia fővárost, amely szerinte oly megbotránkoztatónan erköflestelen.

hessen a subotici vámvivatálhoz, úgy, hogy azt az áru, amely rendelkezési helyéről a külföldi nagykereskedőtől vagy gyártól három-négy nap alatt ide a megrendelő céghez simán megérkezik, három-négy heti költség és késedelmes procedura után veheti át és bocsájthatja áruba üzletben.

Nem mesterséges és horribilis drágítás ez? És nem lenne-e itt az ideje, hogy ezen a költség és késedelmes eljárásról változtassanak?

A drágaság elleni kormányakció terjedjen ki erre az ügyre is és tegyék lehetővé, hogy a subotici kereskedők — Subotican, a Narodna Banka itteni fiókjánál kapják meg azt a bizonyos piros cédulát, amely hozzájuttatja árujához.

A külföldi gyárosnak az eredeti számlára rávezetett hiteles bizonylata elegendő garanciája az esetleges visszaélések megállítására.

Ha az itteni kereskedő három-négy héttel hamarabb megkapja áruját és nem kell költséges utazásokat tenni Novisadra, hogy az ottani Narodna Bankánál kapjon olyan engedélyt, amelyet itt is megkaphat, — természetesen olosbban adhatja áruját és ennek a közönség lájja hasznát, amelynek érdekében az egész drágaság elleni akció megindult.

A londoni sakkverseny — Capablanka lesz az első —

A londoni verseny tizenkettődik és tizenharmadik fordulóját után — még két forduló van hátra — a helyezések sorrendje hozzávetőleg megállapítható. Capablancától nehéz lesz elvitatni az elsőséget, a második hely valószínűleg Aljechiné, a további helyezések során eshetnek még változások.

A tizenkettődik fordulójában Aljechin győzött Rubinstein felett.

Capablanka megverte Watsont, Bogoljubov pedig Tartakovover dr. t. Réti nyert Sznoszoborovszkival szemben, Yates, a holland Euwét verte meg.

Maróczy egy elnévés folytán elvesztette játszmányát Morrisonnal szemben.

Remisvel végződtek az Atkins—Vidmár és Marótti—Wahlbuch-partik. A függőjátszmák meglepetése Rubinstein győzelmé Vidmárral szemben.

Réti kikapott Watsontól, Bogoljubov—Rubinstein és Sznoszoborovszki—Morrison közötti játszmák eldöntetlenül végződtek.

A tizenharmadik forduló legnagyobb érdekfeszítéssel várt játszmányát Capablanka és Vidmár között, a világmeister győzelmével végződött. Capablanka ugyanezen a napon játszotta le Atkinssal függőben maradt játszmányát, amelyet szintén megnyert.

Rubinstein győzött Tartakovoverl szemben, Maróczy könnyen végzett Maróttival, Bogoljubov Watsont, Euwa pedig Wahlbuchot verte meg. Yates győzött Morrisonnal szemben.

Remis lett az Aljechin—Réti parti, még Atkins—Sznoszoborovszki játszánya függőben maradt.

A versenyzők állása a tizenharmadik forduló után:

Capablanka 11 és fél; Aljechin 10 és fél; Rubinstein 9 és fél; Vidmár 9; Bogoljubov 7 és fél; Maróczy, Réti, Tartakovover dr. 7; Yates 6 és fél; Euwa 5; Atkins 4 és fél; (1); Morrison, Wahlbuch 4 és fél; Sznoszoborovszki 4 (1); Watson 3 és fél; Marótti 1 és fél.

Itt adjuk a kiváló orosz mesternek, Aljechinnek Maróttival szemben megnyert játszmányát:

Világos: Aljechin. Sötét: Marótti. 1. d2—d4 d7—d5, 2. e2—e4 Hg8—f6, 3. cf×b5 Hf6×d5, 4. e2—e4 Hd5—b6, 5. Hb1—c3 g7—g6, 6. Hgg—f3

Fc8—g4, 7. Fe1—c3 Ff8—g7, 8. Ff1—e2 0—0, 9. Vd1—d2 Fg1×f3, 10. g2×f3 c7—c5, 11. d4—d5 Vd8—e7, 12. h2—h4 h7—h5, 13. 0—0—0 Hb8—d7, 14. Kc1—b1 a7—a6, 15. Bd1—c1 Ba8—c8, 16. Hc3—d1 Fg7—f6, 17. Fe3—h6 Bf8—e8, 18. Hd1—e3 Kg8—h8, 19. Bh1—g1 Ba8—g8, 20. Fe2—f1 Hd7—f8, 21. Ff1—h3 Bc8—d8, 22. Ff6×f8 Ff7×f8, 23. Bc1×c7 Ff6×h4, 24. Be7×b7 Bd8—d6, 25. Bg1—c1 Fh4—d8, 26. Bc1—c6 Bg8—g7, 27. Vd2—b4. Feladta.

Az olaszok újabb követelődései

Beogradból jelentik: Nescis Ljuba meghatalmazott miniszter a külügyminiszter helyettese, csütörtökön Triestbe utazott. Nescis utazását politikai körökben össze-függésbe hozzák azzal a római híradással, hogy Contarini és Tosci olasz külügyi államtitkárok is Triestbe utaztak. A diplomaták találkozásán a dalmáciai harmadik zóna olasz iskoláról szóló egyezmény végleges megszövegezéséről lesz szó. Beogradban remélik, hogy ez lesz az utolsó tárgyalás az olaszokkal és utána hamarosan sor kerülhet a koncessziók aláírására is.

A „Pravda” értesülése szerint az olaszok ismét nehézségeket támasztanak a megegyezés körül. Egymástól új követelésekkel állanak elő. Most azt követelik, hogy a dalmáciai olasz iskolák tanítóit kizárólag olasz állampolgárok lehessenek. A jugoszláv ellenjavaslat szerint ezek csak akkor lehetnek olasz állampolgárok, ha nem akad elég SHS. állampolgár olasz tanító. Másrészt az olaszok a Zárában maradt Dalmáciára vonatkozó archeológiai és tudományos gyűjteményt egészen maguknak követelik és nem akarják a jugoszláv Dalmáciára vonatkozó részt kiadni. Beogradban eleinte azt hitték, hogy a kormányválság miatt csak időnyerés céljából alkudoznak az olaszok. A második Facta kormány kinevezése óta azonban kiderült, hogy ezek az követelésekhez továbbra is erősen ragaszkodnak.

Kérdezze 3390
meg házirosvosát és ő is igazolni fogja, hogy jó és megbízható fertőtlenítőszerek egy háztartásban sem szabad hiányozni. Sebek és sérülések kimosására, a betegágyon való fertőtlenítésre hőlgyek intím toilletjéhez legszob bojr

1—2 százalékos oldatban. A Lysoform évtizedek óta bevált, tudományosan megvizsgált fertőtlenítő szer. — Kapható használati utasítással minden gyógyszerárban és droguerában.

Földrajstól Jugoszlávia területére.

Jugopharmacia D.D.
Zagreb, Prilaz 12.

Vaszonlatóknak magas engedmény! Kérjen ajánlatot!

Nincsic Beogradba érkezett. Beogradból jelentik, hogy Nincsic Momcsillo dr. külügyminiszter Bledből visszatért Beogradba.

Trifkovic miniszter helyettese Trifkovic Márkót, aki egészsége helyre állítására külföldre utazott, távolléte alatt Miletics Koszta agrár miniszter helyettesíti.

Az osztrák kövei a külügyminiszter helyettesénél. Beogradból jelentik: A beogradi osztrák követ pnteken délelőtt hosszabb megbeszélésen volt Gavrilovic Ante külügyminiszter helyettesénél. A megbeszélések tárgya a kivételi tilalom volt és az osztrák követ főképpen az iránt érdeklődött, hogy a tilalom vonatkozik-e a rendelet megjelenése előtt kötött üzletekre.

A legfelsőbb egyházi bíróság működése. Beogradból jelentik: Az utonnan szervezett legfelsőbb pravoszláv egyházi bíróság ez év szeptember elsején kezd meg működését. Minthogy Szerbiában a polgári házasság intézménye ismeretlen, ennek a bíróságnak igen nagy a jelentősége a családi jog szempontjából.

A rokkantkérdés. Beogradból jelentik: A rokkantszervezetek küldöttéi a szociálpolitikai miniszterium szakreferenseivel együtt Zserjav Gregor dr. elnöklete mellett ankétot tartottak. A miniszterium javaslatait a rokkantak egyhangulag elfogadták. Eszerint a munkaképes rokkantak állami támogatást kapnak, hogy elpor-tosan ipari műhelyeket állíthassanak fel, a munkaképteleneket pedig állami intézetekbe gyűjtik össze, ahol ingyenes ellátást kapnak.

Northcliffe temetése. Londonból jelentik: Northcliffe lordot csütörtökön délután temették el. A koporsót a névtelen katona sírja mellett vitték a Westminster apát-ság szentélyébe, ahol Carnemic kanonok szentelte be. Az előkelő gyászoló közönség óriási tömegben vett részt a temetésen. A sajtó minden orgánuma képviseltette magát és szebbnél-szebb virágkoszorúkkal adózott az elhunyt emlékének. Azután a koporsót a London északi részén fekvő temetőbe szállították.

Nyolcmillió dinár a délszerbiai kolonizáció céljára. Beogradból jelentik: A minisztertanács nyolcmillió dinár hitelt engedélyezett Miletics agrárreform miniszter részére a délszerbiai kolonizáció céljára. Ebből az összegből a pénzügyminiszterium 4,900.000 dinárt már folyósított is.

A Landau-pörben elrendelték a bizonyítók kiegészítését. A Landau-pör tárgyalásán a vádlottak, védők és a sértett Landau-család képviselőit dr. Rupert Rezső tették megindítványait a bizonyítók kiegészítésére. A védők nagy terjedelemben kívánták a bizonyítók kiegészítését. Rupert is számos tanút jelentett be. A bíróság azonban másfél órai tanácskozás után úgy végezték, hogy csak a Landau Adolf holttestének felboncolásánál közreműködő katonai és civil orvosokat hallgatja ki, azonkívül Sréter István volt homjé-

delmi minisztert. Domsa Sándor, Solyomssy László, Borota Braniszlav, szadacosokat, Schmitz Artur cendőr-czadacos-ügységt, Hls István fizst-helyettesét és Szász Gyulát, a G-osztály volt alkalmazottját. A tárgyalás ma folytatott.

Cseh vendégek a subotici uszág-irókongresszuson. A szeptember 8-án kezdődő uszágirókongresszusra Cseh-szlovákiaiból a következő hírlapírók jelentettek be érkezésüket: Sen, Zimuk, Korman, Rypacek, Hanka, Zaid, Jelnek szerkesztők Bráislavából, Jiront, Korman, Sajdl, Dvorák Pilzenből, Bechyne, Cvanara, Langner, Jise, Pokorny, König, Fischer, Formanek, Spatny, Košis, Tvaruzek, Schmoranz, Marel, Tnobrausky, Praha, Ročen, Polavsky, Jirman, Mor. Ostraváról, Volonpál Brnňből. A cseh sajtóiroda részéről Csermák, Hofman szerkesztők érkeznek. Az ideérkező vendégek közül Bechyne, Tnobrausky a cseh képviselőháznak is tagjai.

Leégett a pilseni Skoda-gyár raktára. Prágából jelentik: A pilseni Skoda-gyár nagy raktárában, amelyben a pilseni cseh színház díszletei és egyéb berendezések voltak elhelyezve, szerdán éjjel tűz támadt, amely az egész épületet és a mellette lévő szállítóműködési cég épületét, valamint a legionisták szövetkezetének helyiségeit elpusztította. A tüzet csak hosszúas fáradságos munka után tudták lokalizálni. A kár több millió cseh koronára rug.

A horvátországi petroleumlkutatók eredménye nem kielégítő. A magyar Földhitelbank a horvátországi Lipik környékén korábbi kutatások révén feltárt petroleumlforrások kitermelésére jugoszláv bankok és a »Royal Deutsch« londoni nagy petroleuml-társaság bevonásával külön részvénytársaságot alapított. A terv az volt, hogy a kitermelt olajat csővezetékkel Fiumába vezetik el és onnan szivattyúzzák át tankokba. A nagyszabású terv azonban, — mint a »Wiener Be-richter«-stattere jelenti, — aligha valósul meg, mert a londoni társaság véleménye szerint az eddig feltárt petroleumlforrások bősége nem elegendő ahhoz, hogy a kitermelés és elszállítás költségeit fedezze.

Németországban csődörököt fiatalítanak Steinach rendszerével. Berlinből jelentik: Németországban legújabbban csődörökön alkalmazzák Steinach rendszerét, hogy ilyen módon helyrehozzák a háborúban és a békeszerződés következtében oly sokakat szenvedett lötényesztést. Az egyik csődörön nagyszerű sikerrel hajtották végre az operációt és most az állami ménesek igazgatóságá elrendelte, hogy az egész vonalon fiatalítsák meg a tenyészlovakat.

A szilvatermés. A földmiveltügyi miniszteriumba érkezett jelentések szerint Nyugat-Szerbiában és Boszniában kitűnő szilvatermésre van kilátás, úgy, hogy a jugoszláv piac egy ár, mint minőség tekintetében versenyezni tud majd Kaliforniával. Külföldről már most nagy érdeklődés mutatkozik, különösen Anglia és Németország részéről. A közlekedésügyi miniszteriumban intézkedés történik, hogy az export idején elegendő vagon álljon a szállítók rendelkezésére.

(*) A mterő közönség fotografa Reményi fotóművész, Rudics-ut. 4. I. em.

Megszűnt a hajómunkások sztrájkja. Beogradból jelentik: A beogradi hajómunkások sztrájkja véget ért, a munkások minden követelését teljesítették. A bérek fölemelése folytán a hajózási szindikátus a létszám csökkentését határozta el.

A zagrebi tőzsde új üzleti ideje. Zagreből jelentik: A tőzsdetanas pénteki ülésén újra szabályozták a tőzsdei hivatalos forgalom idejét olyképen, hogy most a beográdi tőzsdével egyidőben nyitják a tőzsdét. Az új beosztás szerint délelőtt 11—11 óra 15 percig működik az árutőzsde, — 11 óra 15-től 12 óra 15 percig értéktőzsde, 12 óra 15-től 11 óra 45-ig devizátőzsde. Ugyanezen az ülésen néhány új ipari részvény tőzsdei jegyzését is elrendelték.

Házasság. Löwenberger Herminka és Schosberger Márk (Novisad) f. hó 20-án d. n. 13 órakor tartott esküvőt. Vőlegény: 12, alatti lakású. (Mindene külön, értesítés helyett).

Deizgerháiban az emberek átszázaléka vérhajós. Beogradból jelentik: A vérhajó betegségének tanulmányozása céljából a beográdi bakteriológiai intézet kísérletet vizsgálatot végzett Deizgerháiban területén. A kísérletet vizsgálók 200 ember közül 150-át megfigyelték a vérhajót.

As örült rendőr vérengzése. Osiékről jelentik: Wozel Pál osiyei rendőr röviddel ezelőtt a szarajevói andrészi körletébe lépett és végleg elköltözött Osiékről. Néhány nappal ezelőtt összeesett egyik felehből álló mire as rendőr, akit régóta vezényeltemen ingerlékeny és rabiatos embernek ismertek, revolvert rántott és több lövést adott le parancsnokára. A lövések azonban nem találtak. Wozel erre egy közeli házba menekült, ahonnan az as utána követődött ki, hogy az ide küldött rendőrök meg ne zavarhatják. Eközben egy járőrt megsebesített. Később, amikor a házról hazá akarj lopódnai, egy lesbenálló rendőrszóra ráült. Wozel a gyors szövev talált és azonnal megölt. A szerencsétlen rendőr fiatal özvegyet és egy gyermeket hagyott hátra.

Az is haj, ha a valuta javul. Pozsonyól jelentik: A fémipari vállalatok felmondták a kollektív szerződést és 15 százalékos hereszállításat vezetnek. — Prágából jelentik: Tegnap újabb 1000 munkást bocsátottak ki a vitkovi vágyvárból, ahol 500 munkásnak már felmondák. Csehszlovákiában a munkanélküliek száma mintegy 380.000. A Tribuna rámutat a munkavállalásra, amely a cseh korona gyors emelkedése következtében egyre lokeződik. A cseh korona külföldi árfolyama kisküldött minden származású ártól és ma még nem lehet megmondani, hová fog ez vezetni.

Huszonhárom állam az interparlamentaris konferencián. A bécsi interparlamentaris konferenciára eddig csak ünöhöz tartozó huszonhárom állam között huszonhárom jelentette meg részvételét. Dél-Amerika elsőiben képviselteti magát a naggyűlésen. A tengerentúli államok közül az Egyesült Államok, Kanada és Japán vesznek részt a konferencián és a háború óta elsőszöben szerepel a francia küldött ség is.

Száraz idő várható, hőemelkedéssel. A Meteorológiai Intézet jelentik: A Középeurópai maximum kelet felé húzódik és északnyugaton a depresszió előrenyomul. A kontinensen emelkedő hőmérséklet mellett az időbulynomán derült. Eset nem volt fögrónázis: Egyelőre százaz idő, hőemelkedéssel várható.

Az osiyei kórházépítés ügye. Osiékről jelentik: Röviddel ezelőtt megírta a Bacsmegeyi Napló, hogy az osiyei új kórház építését a vállalatok ábbahagvták, mert az egészségügyi minisztérium késedelemesen folyosította az építési költségekkel. A miniszter legutóbbi látogatása aztán megmozdította a kívánt eredményt: ma három millió koronát utalt ki a minisztérium a kórház építésének befejezésére, amire Osiye város a maga részéről két millió koronával járult. Az építkezések így a mai nappal ismét megindultak és a vállalkozók szerint mák az időn az összes épületek felépíté kerülnek.

Gondoskodtani pótekdürről. A jugoszlaviai magyar bírának most ugyancsak sok a ráerő idejék. A legtöbb fél van mentve a szolgálattól is vária a döntést, hogy el kell-e foglalni az állomáshelyét, ahova nem szivesen megy egyik se, mert családos ember számára igen nehéz a költözködéés. Az egyik felmentett magyar bíró régi emlékeket elevenít fel a megemlékezés a máramarosszei törvényszék bírájáról, Szudákról, aki egyike volt a világ legkeményebb, legugvogodtabb emberének. Akkori is hivatalában maradt, amikor az orosz csapatok bevonultak Máramarosszigetre.

Egy alkalommal esküdtzék tárgyaláson ebőltek Szudák bíró. A vádolt gyilkossággal volt vádolva s a büntetés közt ott volt a puská is, amellyel a gyilkosságot elkövette. Az esküdtzék tárgyalás alatt a fegyverszakértőt is kihallgatták, aki a puskát kezébe véve magyarázza, hogy milyen a kalibre, mennyire alkalmas az emberélet kioltására. Egyszer csak felemlekedik az esküdtök padjáról az egyik esküdt, Klein Samu bádós-mester.

— Mit kívánok — kérdi tőle az elnök. — Nagyságos elnök ur, tessék szólni a fegyverszakértőnek, hogy ne tartsa erre a puskát, mert még elűl s hárt fel az esküdtökbén.

Szudák a világ legugvogodtabb hanglan-vyrtatja meg a reszkető esküdtet: — Nean haj, gondoskodtani pótekdürről.

A tárgyalást percekig nem lehetett folytatni. Mindenki nevetett, még a vádolt is.

Támadás a marseillesi olasz konzulátus ellen. Párisból jelentik: Csütörtökön este a marseillesi olasz konzulátus ellen bombamerénylet közeledik el. A robbanás csupán anyagkárt okozott. A tettes elmenekült.

A legrosszabb szög. Egy nyelvészeti szaklap került a kezünkbe, amely többek között arról közöl tanulmányt, hogy az európai nyelvek közül melyik diekedhetik azzal, hogy az övé a legrosszabb szög. Az ambiciózus német professzor természetesen kideríti, hogy a német nyelv a dicsőség és bizonyítékul rögtön le is írja ezt a szót: *die Landwehrinlanterierkommunikationswesenbuhobnauerungs-kommissinsprotokollene-mündnerungselaboratixebittemummer*. 109 betű van benne.

Kinevezések a Jugoszláv Bank R. T. subotici főkönyvén. A központi igazgatóság meghatalmazta Brejnik Vlado és Lausch Rudoli tisztviselőket, hogy a subotici bank céget Gedike Ervin, avagy Vojnić Zelik Petar főlk igazgatókkal együttesen jegyezzenék, míg a többi aláírásra jogosult urakkal a céget nem jegezhetik. Brejnik ur a könyvelést osztályt, Lausch ur a valuta- és deviza osztályt vezeti.

A bírinarosok szövetkezete Suboticián teljes árnkésztetel herendezéssel, egy tizenben, áruha bocsátta. A bírásbírálókat 1922. augusztus 22-ig köbvebb tevélygositást Wilhelm János elnök ad. Subotica, Alexandruvilica. Brel 7.

A francia radikális párt vezére tárgyal a szoviettel. A Temps jelenti Lyonból: A radikális párt vezére, Herriot, szeptember 3-án a Breisgaun hekvő Freiburgban Csicserinnel és Litvinovval találkozi fog, akikkel meg fogja beszélni azokat a lehetőségeket, melyek mellett a szoviettel fel lehetne venni a gazdasági és politikai érintkezést. A szovjet új garancákat fog javasolni, melyek a Garoiban és Hágában javasolt garancáktól eltérnek. Herriot kíséretében lesz Nansen is. Dr. Wirth hivatali kancellár, akit a szobanforgó összevetelt tervéről tájékoztattak, nagy örömeinek adott kifejezést és kijelentette, hogy abban a pillanatban, amint az antáni szuevedélye leül, a Franciaország és Oroszország közötti közeledés Németországgal kötendő szerződés előkészítésére vezethet. Ez a három demokráciai állam aztán minden háborút megakadályozhatna a jövőben.

Ahol Morgan-nak sem volt hitelle. Pierpont Morgan, aki egy bankkonferenciára Olaszországba utazott, Innsbruckból automobilon tartott a határ felé. Itt történt meg vele a határolomáslán, hogy a fináncok semmibe se veték az aláírását, amely dollárokbán is sok-sok milliót ér és nem hitellek neki. A határon ugyanis kauciót kell letenni mindenkinek, aki autón jön Olaszországba és Morgannal nem volt annyi arany, hogy a kauciót kifizethette volna. — Sebaj! — mondta ő a fináncoknak — azzal elővette a csekkönyvét meg a töltőtollat, a rubrikázott vonalra beírta az összeget és aláírtavnyitotta a nevéi, a Morgan nevet, minden betűje aranyhegyet jelent... De csodák-esodája, a fináncok nem respektáltak. Egy cseppet sem voltak meglepve, sőt egyenesen tagadlag rázták a fejüket, hogy ez nem is, az ő szempontjából nem ér semmit. Tessék pénzt adni. Lírát. Morgan próbálta rábeszélni őket, kért, könyörgött, a fináncok hajtáhatatlanok maradtak és visszabóttak Morgannak a csekket... Mit volt mit tenni, a soiför kurbilított és az autót visszafordult Innsbruck felé, ahol boldog hálógongos közben váltották be a csekket. Csak aztán entán engedték át a határon.

Cárt választanak az orosz monarchisták. Berlinből jelentik: DeceMBER havában Wiesbadenben orosz monarchista kongresszust tartanak. E kongresszuson tárgyalás alá veszik Gyuril nagyherceg manifestumát. A nyílt gyűlés tudvalevőleg tronkövetelőként lépett fel.

Baranyai menekültek kirándulása. A beográdi baranyai menekült-szervezet vasárnap a branyai külföldi emlekre társas kirándulást rendez, melyen csak a szervezet tagjai vehetnek részt. Találkozás délelőtt 11 órakor a tónesideri végállomástól öt percnnyire a Szokoi vendéglőben.

Legszöbben és legkellemsöbben utáltheti az estet a Salone Bars-ban. Kiváló műsor, legkellemsöb attrakciók, opera és legjobbn komikus jelenetek. Műsor után a líres Sketch-egyvetenösses előadás, amelyben mint fészereplő Barátov, Novisadi és a moszkvai operetiszínház címsmert primadonnája: Adriánov, játszanak. A műsor szigoruan esztai jellegű. A szözzetűek kellemes háttérgep szolgálnak. Az étel- és ital-árak mérsékelték, a kiszolgálás gyors és szöll. Műsor után modern szöls és csoportos partizánok zongora és Marcovics János zenekísérete mellett. 4643.

Német—Lengyel kereskedelmi tárgyalások. Berlinből jelentik: A kereskedelmi szerződésről folyó tárgyalások Németország és Lengyelország között igen kedvezően haladnak. A tranzitforgalomra nézve már létre is jött a megvezés. Lengyelország kötelezte magát az Oroszország felé irányuló német forgalom gyors és vámentes tranzitálására. Németország ellenértékképp néhány behozatali tilalmat oldott fel. Németország az Oroszországgal való zavartalan forgalom nagyon fontos érdeke, ezért Csehszlovákiával is folyóak tárgyalások a tranzitforgalom ügyében.

(*) Dr. Bányai Andor orvos házerkérzett és rendelkezést utóbb megkérte. 5902.

(x) I. M. Ovdia beográdi ügyvéd, telefon 1548. Kralja Milana 9 (az udvarban). Intervenciál minden ügyben a hatóságoknál. Levelező szerbiul, magyarul. 3748.

A Szerb, Horvát, Szlovén Királyság Államépítészeti Hivatala Sombor.

br. 1137—d

HIRDETMEŒY.

A Sombori Államépítészeti Hivatal 1922. augusztus 20-án d. e. 11 órakor sombori hivatalos helyiségében árleltést tart a subotici fogakadémia javítási munkálataira.

Előírványzott összeg 48615.64 dinár. Összek 2500 dinár, mely kérszömben, értékpapirokban vagy az állami számvitelről szóló törvény 88. §-ában előírt kezesseg levél alakjában az árverés napjának d. e. 10 óráig a sombori ker. adóhivatalnál bevezendő letébe.

A tervek, költségelőírászat és egyéb feltevések az Államépítészeti Hivatalban a hivatalos órák alatt betekinthetők. Az ajánlatok zárt borítékban, 20 dináros okmánybéllyel ellátva legkésőbb az árverés napján d. e. 11 óráig nyújtandó ké.

Utóajánlatok, valamint olyanok, melyek a feltevésektől eltérnek, nem vehetnek figyelembe.

Sombor, 1922. július 31.

A hivatal vezetője: Ing. Petar Gradjanski s. k. helyettese.

Zürich, augusztus 18. Zárta. Berlin 040.50, Newyork 524.50, London 2353, Paris 42, Milano 239250, Praga 1485, Budapest 03380, Zagreb 152.50, Varsó 0070, Bécs 0005, bélyegzett 000750.

Budapest, augusztus 18. Zárta. Bukarest 450, London 7175, Berlin 150, Milano 7275, Paris 12800, Praga 4700, Zagreb 485, Newyork 1505, Beograd 1900.

Bécs, augusztus 18. Zárta. Paris 2115, Zagreb 218, Budanest 47.50, Milano 3393, Newyork 75000, Paris 5951, Berlin 66.

Beograd, augusztus 18. Zárta. London 357, Paris 665, Milano 39375, Praga 242, Berlin 8.07, Bécs 0.12, Bukarest 63, Budapest 5.50.

Novisadi terménytőzsde, augusztus 18. A mai tőzsdenapon erős kinalat és hiányzó vételkedj mellett az árak esése folytatódott. A buza elérte az 1700 koronás árat. Arpa és zab is áresést mutat, de nem a jó mértékben, mint a buza. Egyedül a kukorica ára tartja magát, amit a szárazság okoz. A buza tőzsdetudósok 430 dinárral kínáltak, de véve nem jelentkezett. A mai tőzsdenapon 425 dináros árral zárult a buza, anélkül, hogy sötés jött volna létre. Arpa 385 dinárral kínáltak, kötés nem volt. Zab 335 dináros kinalat mellett nem került eladásra. Kukorica 375—380 dinár. Lier 625 dinár.

GÖMBÖLYŰ és SZÖGLETES DOBOZOK

Éltek, neteszek, mindenféle úrloti könyvek és háztartási feladatok kivételben, intányos áron készülnék

FISCHER ERNŐ doboz és úrloti könyvek gyártában, Karadiceva utlica 26. (Saját ház) Feivételi iroda Pašičeva utlica 9. Telefon 62.

Litographiai és szövények, betétkönyvek, csekklapok, többszínű címkék igen jutányosan készülnék Pašičeva-utlicai litographiában

NYILTTÉR.**Felhívás.**

Vörös János vendéglősnak a sentai-utcában levő vendéglőjét megvettem. Felhívom eladó hitelezőit, hogy netáni üzleti követeléseiket nálam, vagy dr. VIG KÁROLY ügyvédnél (Sentán, Pašičeva-utca) 8 nap alatt bejelentésük, különben figyelembe vehetők nem lesznek.

Sentán, 1922. augusztus hó 16-án.

Habram Elek
vendéglős.

5829

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a nagyérdemű vevőközönseget értesíteni, hogy **MAJLAND** féle fűszer és csemege üzletet (Cernojevičeva-utca, a gör. kel. templommal szemben) a mai napon átvettem és azt saját nevem alatt fogom vezetni.

Kérem a n. é. közönség szíves pártfogását és biztosítom a legolcsóbb árakról és a legpontosabb kiszolgálásról.

Subotica, 1922. augusztus 18.

Tisztelettel

OGNJANOV BRANKO

5853

**DUNAV
BIZTOSÍTÓ R. T.**

legolcsóbb díjak és legkedvezőbb kötvényfeltételek mellett köti:

Tűz-, élet-, baleset-, jég-, szállítvány-, üveg- és szavatossági biztosításokat.
Főügynökség Subotica és Felső-Bácska részére:

SUBOTICAI

ÖNSEGÉLYZŐ SZÖVETKEZET**(SUBOTICKA ZADRUGA ZA SAMOPOMAGANJE)**

Aleksandrova ulica 6. Emelet,

Ügyes szakembereket kedvező feltételek mellett alkalmaz.

IMPORT

**ROMÁNIÁBÓL
GIPSZ MÉSZ
TÚZIFA**

LUPÉNYI-PETROZSÉNYI

SZÉN

VAGONTÉTELEKBEN SZALLITJA

FRANKL JAKAB

FAKERESKEDŐ VEL. KIKINDA

TELEFON 27.

4770

Termalfürdő**RIMSKE TOPLICE**

előbb

Römerbad

Slavonija

a Zidanimost—Maribori vasútvonalon.

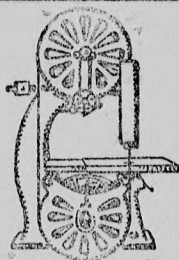
Idény május 1-től október 1-ig.

Klima: sub lpin, szelektől mentes.

Séták: a 100 hold nagyságu parkban és a gyógyfürdő környékén.

Fürdők: temperatura 37.5 B., radioaktiv, nagy szén-sav mennyiségek.

Indikációk: Reumalizmus, Neuralgia, női- és idegbetegségek, vérszegénység, krónikus gyull. adások. 2446

Szallagfűrészgép

2 db. „Kirchner“ teljesen új 750-450 mm. hoszlukfűrők 6—25 számig gyűlűgépek, vágót élű reszelők, szallagfűrészek, raktáron. — Használt gépeket megveszek.

JELLINEK JÓZSEF

Subotica, Paja Kujundžičeva ul. 4. (uri Kaszinóval szemben)

500 kocsi prima

lótrágya

eladó.

Tudakozódní
Béni Béla Subotica,
Nemzeti szálloda,
délután 1—4 óráig.

„Rea“ Crem

a legjobb arcpótló szer

KORONA-
GYÓGYSZERTÁR
SUBOTICA, VÁROSHÁZA, 593

Hölgyek figyelmébe!

Megérkeztek a legújabb

**KALAPMODELLEK
SILD JÓZSEF**

kalaposmesternél, Trumbičeva ul. (Csirkepiacz)

Andrássy szígyártó mellett.

Legjutányosabb árak! — Pontos és figyelmes kiszolgálás! 5742

STRANDFÜRDŐ PALIĆ

SZOMBAT, 1922. ÉV AUGUSZTUS HÓ 19-ÉN

M-Ü-V-É-S-Z-E-S-T-É-L-Y

a népkonyha javára. — Beléptidj 10 dinár személyenkint,

30 dinárcsaládjegy. — Kezdele 9 óraker este.

Görög lüz.

Tánc reggelig.

Cigányzene.

KÉRJÜK KIRAKATAINKBAN LEVŐ
ÁRAKAT MEGTEKINTENI!

FERFI

KALAPOK

DIVAT SZINEKBEN
PLESS GYÁRTMÁNY, VALAMINT
FÉRFI SZINES INGEK FOLYÓ HÓ
19-től SZEPTEMBER HÓ 10-ig MÉLYEN
A GYÁRI ÁRAKON ALUL JÖNNEK
ELADÁSRA

BRAĆA LEHNER

DIVATÁRU ÜZLETÉBEN

SUBOTICA

KRALJ-ALEKSANDER ULICA 5.

HALLÓ!**HALLÓ!**

Fotelokat és diványokat keresek megvételre. Ajánlatokat kérem a „Salome bar“ irodájában vagy a „Tri šešira“ kávéházban leadni.

ÜGYES ÜGYNÖK

magas jutalék mellett kerestetik különböző kurrens cikkek (gép, hordó stb.) árusítására. Ajánlatok „Interreklam R. T.“ vezérügynöksége (VIII. 66/922.) Subotica Postafiók 34. intézendők. 5797

VETŐGÉPEK,**BENZINMOTOROK, DARÁLÓK,
TENGERIMORZSOLÓK**és egyéb mezőgazdasági felszerelés
ugyszintén ZSIROSHORDÓK

legolcsóbban kaphatók:

**COMMERCIA D. D.-nél
SUBOTICA.**

5635

16%-os

műtrágya

a legolcsóbban beszerezhető „Danica“ vegyigyár képviselőjénél:

FÖLDVÁRI BÉLA

St. Bečej. Telefon 83.

Benzin, gépolaj állandó raktára.

Ügynököket keresek.

Augusztus első felében üzembe helyeztük teljesen újonnan felépített és modern gépekkel felszerelt

MALMUNKAT.

Foglalkozunk vám- és kereskedelmi üléssel. Cserélünk gabonát minden mennyiségben prima lisztrel. Vesszünk a legmagasabb napi áron gabonát, tengerit, árpát és minden terményt. Liszt, korpa, dara nagyban és kicsinyben. 5390

KRAUSZ GÁBOR ÉS FIA, HENGERMALMA

SAVA TEKELI-ULICA.

TELEFON 1—86

**PONYVÁT VAGON-
TAKARÓT**

legjobb minőségben és minden nagyságban azonnal előnyösen szállít

MAKSO ŠALGO, OSIJEK I.

textil ipari és kereskedelmi vállalata.

LENÁRU, ZSÁK, ZSINEG NAGYBAN.

Telefon: 5—95.

Sürgöncim: MAKŠALGO OSIJEK.

LEVELÉZÉS

FIATÁI csinos intelligens armbelí anyanyelv leánykák vagy fiatal asszonyok árak nélküli természetét keressék. Híető esti találkák Magyar jellegű kiadóba két. 5822

FOGLALKOZÁS

CIPÉSZHEZ ragasztómunkára (jó fizetéssel) szorgalmas leány jelentkezzék Nésnidál, Nagy Ferenc-telep, I. udvar, 5843

KÉT GYAKORNOK kezdő fizetéssel felvételt. Basch és Vigli lakerekeskedés Somborski put. 45. 5800

FIATAL cukrászségéd felvételt. Cim a kiadóban. 5824 (Bánán).

KÉT hízi ember keresetkötő jó fizetéssel, élelmezés és lakással, Úvegés Antal genkvoács Topola. 5780

GÉPÉSZ, ki motor és gépész kézelesen önálló, malomban vagy más üzemen állást keres. Szereléseket is vállal. Melykereséseket Gémesz jellegűre Draguthovóra (Banat) Parni Mlin infézendők. 5811

RŐFŐSKERESKEDŐ szegéd állást keres. 7 éves munkódt mint rőfősségéd, utazónak is elismenne, beszél szerbiul, németül és magyarul. Cim a kiadóban. 5820

KÉTSZAZ dímrát annak, aki végzett gépésznek 16 évi pesti gyakorlattal malomba vagy bármilyen üzemmél állást ajánl. Márton István gépész, Perlesz (Bánán). 5821

Apróhirdetések

Telefonon nem adunk hirtetel! Úgyakbba felajánlósítást! Apróhirdetés egy szá 2 E, vaslapotho és elmasz létszeresre számít. Legkisebb apróhirdetés 20 k

Apróhirdetéseket felvász: Szerbtoán a kiadóhivatal: Alexandra-utca, Lelbach-ház és Schlager kárlap Árua a vasmú park mellett. Vidékre valaomny!

(Feliratoknál Előfizetés 20 havonként 30 din., nagyedvőre 30 din. Kérdésbőthőthőkben: válasszákéing: mellőzőkéséd.)

ALMOLNÁR, moinárszégé azonnali helyőpőre leterestett Krausz-malom Subotica. 5826

MALOMSZERELÉST átalakítást, magas lélmémas örölőre, összes malmi gépek javítását, szita építését, henrül és tervez, készséges felvállalósítással szivesen szolgál Faragó I. Drug, Subotica Bosanska-ut. 3. Kohan utalommal szemben. 5825

KERESEK Somborban ház, melyhe észre belkölőzöl, jó karban, mellék-helyőségekkel. Megkivánlatik 4-5 szoba, fürdőszoba, jó földszintes ház kerttel, a közel a főteréhez, lehet a hajót, apatin-uton, ajánlatok ár megjelöléssel Sombori ház jellegere a kiadóhivatalba kértetnek. 5832

FEKETE keresztűros angol gyártmányu zongora eladó. Cim Topnička ul. 28. 5837

BEKÖLTÖZHETŐ kis ház 500 négyzetöl szővel a keletbati hátr közélőbön jutányos áron eladó. Cim a kiadóban.

EGY szörme utazóbunda eladó. Cim Postanska ul. 332.

Eladó egy 18 lángral egő Carbidámpa. Batina! nagyvendégűben. 5860

KULÖNFELE

RAJZOLÓK akik figurális rajzokat és karnikaturákat tudnak rajzolni, jó mellékvedelemre tehetnek szert. Ajánlatokat egy-éket szízel Kanadavállalat jellegere a kiadóba kértük.

HELYBYEN jobb szőre családhoz ellátásba adnám I. gimnazista fiatal. Bővebb fel Spitzer tevegerekeskedésében. 5809

AKI gyorsan és precízén akarja megtanulni a szerb-nyelvet nyelvet, jelentkezen Slavic Ferenc tanárnál d. u. 6-7 óra között. Senčanski put 21.

EGY MAGANYOS szőli urleány különbőjáratu gal burtorozott szőbat keres a beltéren. Cimket Já fizető jellegere a kiadóba kért.

BUTOROZOTT szőbat keres teljes ellátással egy magányos nő Szeptember 1-ére köze a beltérhez. Cim a kiadóban.

GUMMIBELVEGZŐT bármilyen nyelven készít Molnár József Subotica, Frankopanska-ut. 25. Megrendeléseket a Bacsmegyei Napló kiadóhivatala is felvész.

EGY elegáns különbőjáratu burtorozott szőba az Aleksandrova nlicán lakadó. Cim a kiadóban. 5813

MÉRLEGGYÁR

Sebestyén és Szenes
Subotica, Senčanski-put 23. Telefon 72.

Gépt: tüzés, körtőmérlegeket és falosszűrőkéket. Megrendelőre készit mindenféle rendszerű tüzés, szádos és szőléhrőmérleget.

Vállal: megjavításokat. Bőpített mérlegek javítását helyszínen eszközöl.

Azonnali szállításra ajánl: 500 és 750 kg-os jenyő és tölgyfa tüzésmérlegeket erős kivételben, 10, 15, 20 kg-os mérhatalával körtő mérlegeket, továbbá 1000 kg. hordképősségű szádos sertés mérleget.

Bankok és irodák figyelmébe!

Ez irodafelajánlóséket oicón akar beszerezni, úgy ne feledje el megneézni a raktáron levő most érkezti nagyválasztékú árumat, egymint Remington írógépek és felszerelések, sokszorosító készülékek (Edop, Opalograph és Schepiograph) masszák tekerőben és ísben, tintatartó- és írószergamitúrák, üzleti könyvek (Napló, Sztrazsa, Pénztár, Főlcönyv, Váltóelőjárati és Amerikai könyvek), valamint emlékönyvek a levelezőlaplombuk (szines vászon és bőrkötésben), levélpapírok (szőlesdobozokban), az ősses bel- és külföldi szőp-irodalmi könyvajadonságok, ifjusági iratok és zeneművek kaphatók

A. MAMUzsics
könyv- és papírnázában Subotica, városi szőkház.

VIZSGAZOTT soffér állást keres. Cim a kiadóban. 5842

VÉTEL-ELADÁS

SUBOTICAI és Nagybecskerekli vonalon egy jó forgalmu szálloda a vasuti állomással szemben örök áron szabadkőzből eladó. Cim a kiadóban. 5745

SZŐNYEG alig használt 3x4 méteres eladó. Cim a kiadóban 5816

ZONGORA, Singli, fekete, páncélszerkezetű, keresztűros. PIANINO, Krillitál darab, rókókó faragással, remek hangu eladó Subotica Pajc Kujundžiceva ul. 4. I. 3. (Uri kaszinóval szemben). 5828

HASZNÁLT vasutók eladók. Cim a kiadóban.

40 LÁNC, a 2200 -ÖI 101-
demez ötvenezer dinárjával eladom vagy ab október 1. háromezer dinárjával haszonbérbe kiadom. Dr. JOCICS NOVISAD, Vasut utca 68. szám.

Naptárak 1923-ra.

A Minerva-nyomda kiadásában 1923. évre a kövölkező naptárak jelennek meg:

Vojvodinai Magyar Naptár
Gazdák Naptára
Petőfi Naptár
Irodai Határidő Napló

Valamennyi kalendáriumunk érdekes tartalommal, szép felépítéssel díszítve jelenik meg, miniszterileg cenzúráva és az őrusitásra miniszter engedélyünk van, amit hitelen megalatban minden áruisónak megkölünk.

A naptár része vörös és fekete belköllel nyomva, tartalmazza az ősses egyházak ünnepeit, a nap és hold felkeltés és nyugvást. Minden naptárunkban az SHS állam teljes vádárjegyzőke és egyéb közhasznu tudnivalók befoglaltatnak.

Naptárrendelésekre előjegyzéseket már most elfogadunk.

A Minerva naptárak hirdetők részére a legalkalmasabb hirdelési organuma. A Vojvodinai Magyar Naptár eddigi sikere bizonyítja, hogy a kereskedők, iparosok, vállalkozók egész uj és nagygyőbőditő verőkerire vesnek szert, ha naptárainkban hirdetnek.

Hirdetési fel lehet adni bármelyik naptárba különkülönben is.

Hirdetéseket felvász Subotikán a Bacsmegyei Napló kiadóhivatala.

Belföldön: Beogradban, Zagrebban, Novisádon, Ljnbjában, Osijeken, Somborban, Vofli-Becskerekben, Kikindán, Sloribőben, Úrsacon, Bela-Crlváran, Murska-Suboton, Dolnja-Lendván.

Külföldön: Bérlinben, Drezdában, Münchenben, Wienben, Bukarestben, Temesvaron a Bacsmegyei Napló megbízottai és főkiadóhivatalai.

KERESEK ÜGYVÉDET,

esetleg gyakorlott ügyvédjelöltet, ki a szerb nyelvet tökéletesen bírja bínátrvárosi ügyvédi irodám vezetésére. Ajánlatokat a fizetési igények megjelölésével „R. 248.” jellegere a lapozor kértetnek

ÉTTERMI BEREDEZÉS,

lányérok, abroszok, evőeszköz stb., egy sőrrapparát, egy nagy jégszekrény eladó

Korzópavillon, Novisad.

Vidéki és helybeli kereskedő és szőltőurak figyelmébe!

Bácska szesz- és élesztőgyár Subotica szállit naponta friss szeszélesztőt

Telefon 875. 5894

RITKA ALKALOM! CSAK 10 NAPIG!

Kedvezően fog bevásárolni, ha üzletünkkel meglátogatja és meggyőződik jutányos árainkról.

CSAK 10 NAPIG! CSAK 10 NAPIG!

MINDENFÉLE SZOBABUTOROKNAK VÉGELEDÁSA

Vrška Testvérek [azelőtt Schön V.]
Novisad, Pašičeva [Szics-utca] 19. szám alatt.

„PRIMARIUS“
PADLOOLA / LEGJOBB AVILÁGON

Szagtalan, pormentesit, fertőtlenit, minden lakásban nélkülözhetetlen. Közszükségletből legkisebb mennyiségben is kapható „Primarius” vegyszeti gyár

SUBOTICA Telefon 3-85.